

WARSZAWA: MIASTO, KTÓRE ODRODZIŁO SIĘ Z POPIOŁÓW

Kontynuujemy publikację szkiców o polskich miastach. Opowiadając o stolicy Polski nie sposób powstrzymać się od epitetów w stopniu najwyższym. Stolica jest pięknym miastem o niezwykle interesującej historii.

Legenda i rzeczywistość

Od XIV wieku w herbie Warszawy widnieje mityczna syrena z tarczą i mieczem. Ten symbol polskiej stolicy, ustawiony na Rynku Starego Miasta w XIX wieku przypomina legendę.

Wiele lat temu dwie piękne siostry-syreny przyplłynęły do brzegów morza Bałtyckiego. Jedna z nich popłynęła dalej na zachód do Cieśniny Duńskiej. Teraz możemy widzieć ją siedzącą na skale przy wejściu do portu Kopenhaga. Druga popłynęła w górę Wisły. Pewnego razu jakiś bogaty kupiec, zobaczywszy ją i usłyszawszy jej piękny głos, postanowił złapać syrenę, żeby potem za pieniądze pokazywać ją na jarmarkach. Podstępnie złapał syrenę i zamknął ją w drewnianej szopie. Ale w nocy syn rybaka uwolnił syrenę i ta z wdzięczności obiecała, że zawsze będzie bronić mieszkańców miasta.

Legenda jest piękna, ale z rzeczywistością jak zwykle mało ma wspólnego. Mimo że osady na miejscu dzisiejszej polskiej stolicy istniały już w X wieku, pierwsze umocnione miasto powstało w drugiej połowie XIII wieku i wkrótce stało się jednym z ważniejszych

centrów Mazowsza, które później weszło w skład Królestwa Polskiego.

W 1596 roku po wielkim pożarze na krakowskim Wawelu, ówczesnej siedzibie polskich królów, Zygmunt III Waza przeprowadził się do zamku warszawskiego. Dogodne usytuowanie miasta (bliżej Litwy, która wtedy wchodziła w skład zjednoczonego królestwa i Morza Bałtyckiego) przesądziło o jego dalszym rozwoju nie tylko gospodarczym, ale i kulturalnym. Zaczęli się tu osiedlać znani uczeni, malarze, budowano pałace wielmożów, kościoły, klasztory. Tempo rozwoju stolicy Polski zwolniło się nieco w końcu XVII i na początku XVIII wieku: najazd wojsk szwedzkich, a potem epidemia dżumy przyniosły miastu duże

straty.

Potem znów nastąpił okres rozkwitu. 3 maja 1791 roku w Warszawie została podpisana pierwsza w Europie konstytucja – w tym dniu w Polsce obchodzone jest święto państwowe. Potem nastąpił dramatyczny dla Polaków okres rozbiorów Polski, następnie Warszawa stała się stolicą uzależnionego od Rosji Królestwa Polskiego, które miało pewną autonomię. Właśnie w tym okresie w mieście pojawia się most kolejowy, wodociąg, kanalizacja, stacja telefoniczna, regularnie jeżdżące tramwaje. W 1918 roku Polska znów odzyskała niepodległość, a Warszawa stała się jej stolicą.

Najczarniejsze strony w historii miasta to lata 1939-1944. Były to lata okupacji niemieckiej podczas drugiej wojny światowej. 1 sierpnia 1944 roku wybuchło Powstanie Warszawskie, które trwało 63 dni. Powstanie było skazane na klęskę. W końcu wszyscy mieszkańcy zostali przez hitlerowców wypędzeni z miasta, które postanowiono zetrzeć z powierzchni ziemi. Wysadzając w powietrze dom za domem okupanci zaczęli systematycznie burzyć całe dzielnice, niszcząc zabytki kultury polskiej. Wkrótce z lewobrzeżnej części miasta zostały same ruiny.

Po wojnie mieszkańcom udało się odbudować Warszawę z ruin, chociaż pojawiło się pytanie o przeniesienie stolicy do innego miasta. Pieczętowanie odbudowano Zamek Królewski, Stare Miasto, ulice Krakowskie Przedmieście i Nowy Świat. Pojawiły się nowe dzielnice. Teraz Warszawa stała się nowoczesną europejską stolicą z wieloma zabytkami, które przyciągają turystów z całego świata.

Stare Miasto

Stare Miasto jest jednym z najpiękniejszych miejsc w Warszawie; tu zaczynała się historia miasta. Zamek Królewski, dominujący i dobrze widoczny od strony Włostroady, szybkiej międzynarodowej trasy samochodowej przechodzącej przez stolicę Polski, był zbudowany w miejscu drewnianej twierdzy, wzniesionej przez książąt mazowieckich w końcu XIII wieku. Naprzeciw zamku znajduje się Kolumna Zygmunta III Wazy – najstarszy w Polsce świecki pomnik wystawiony w 1644 roku.

Przez całe stulecia centrum życia miasta był główny plac – Rynek. Otaczają go imponujące kamienice bogatych mieszkańców miasta – Fukierów, "Pod Bazyliżkiem", "Pod Św. Anną" i inne. Tu w obrębie murów miejskich znajduje się Katedra Św. Jana,

kościół Jezuitów i Św. Marcina, wiele pomników. Na jeden z nich, przy którym zawsze leżą kwiaty, nie można patrzeć bez wzruszenia – to pomnik Małego Powstańca (autor Jerzy Jarnuszkiewicz) przypominający o tragicznych dniach Powstania Warszawskiego.

Trakt Królewski

Ulice przechodzące jedna w drugą, prowadzące od Zamku Królewskiego do Łazienek i dalej na południe – to Trakt Królewski. Znajduje się tu wiele wspaniałych budynków podkreślających ich reprezentacyjny wygląd. Na ich charakterze odcisną swoje piętno także dwie renomowane w Polsce uczelnie – Uniwersytet Warszawski i Akademia Sztuk Pięknych.

Nad Krakowskim Przedmieściem dominują cztery wspaniałe kościoły. W uniwersyteckim kościele Świętej Anny często biorą śluby pary studenckie. W pobliżu już od ponad trzystu lat stoi posąg Matki Boskiej z Passau. Położony blisko kościół karmelitów został zbudowany w XVII wieku, a obok tonie w zieleni barokowy kościół Świętego Józefa (sióstr wizytek), uważany za najpiękniejszy w Warszawie. Czwarty kościół na tej ulicy to kościół Świętego Krzyża, w którym jest przechowywana urna z sercem najśłynniejszego polskiego kompozytora Fryderyka Chopina, zgodnie z jego ostatnią wolą przywieziona tutaj z Francji, gdzie zmarł.

Budynki pałaców, w których mieszkali wielcy polscy magnaci, zajmują dzisiaj urzędy państwowe. > str. 5